

2005-2006

Symfonisch Klassiek

Wroclaw State Philharmonic Orchestra 'Witold Lutoslawski'
Daniel Raikin . Benjamin Schmid
Brahms, Wieniawski, Dvorák

zondag 12 februari 2006

Symfonisch Klassiek . Seizoen 2005-2006

Symfonieorkest van de Munt
Kazushi Ono . Hélène Bernardy
vrijdag 9 september 2005

Anima Eterna . Jos van Immerseel
Claire Chevallier
woensdag 26 oktober 2005

deFilharmonie . Philippe Herreweghe
Leif Ove Andsnes
zaterdag 29 oktober 2005

Budapest Festival Orchestra . Iván Fischer
Richard Goode
maandag 14 november 2005

Rotterdams Philharmonisch Orkest
Philippe Herreweghe . Patricia Kopatsjinskaja
zaterdag 7 januari 2006

Rotterdams Philharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor . Valery Gergiev
woensdag 8 februari 2006

Wroclaw State Philharmonic Orchestra 'Witold Lutoslawski'
Daniel Raikin . Benjamin Schmid
zondag 12 februari 2006

Wroclaw State Philharmonic Orchestra 'Witold Lutoslawski'

Daniel Raiskin muzikale leiding

Benjamin Schmid viool

begin concert **20.00 uur**
pauze omstreeks **20.35 uur**
einde omstreeks **21.35 uur**

inleiding **Diederik Verstraete** . **19.15 uur** . **Foyer**
teksten programmaboekje **Diederik Verstraete**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

gelieve uw **GSM** uit te schakelen!

Cd's

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door
't KLAvier, Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70
www.tklavervier.be

Foyer deSingel

enkel open bij avondvoorstellingen in Rode en/of Blauwe Zaal
open vanaf **18.40 uur**

kleine **koude of warme** gerechten te bestellen vóór 19.20 uur
broodjes tot net vóór aanvang van de voorstellingen en tijdens
pauzes

Hotel Corinthia (Desguinlei 94, achterzijde torengebouw ING)

- Restaurant HUGO's at Corinthia
open van 18.30 tot 22.30 uur
- Gozo-bar
open van 10 uur tot 1 uur, uitgebreide snacks tot 23 uur
deSingelaanbod: tweede drankje gratis bij afgifte van uw
toegangsticket van deSingel voor diezelfde dag

Johannes Brahms (1833-1897)

Academische Feestouverture, opus 80 12'

Henryk Wieniawski (1835-1880)

Concerto voor viool en orkest nr 2 in d, opus 22 20'

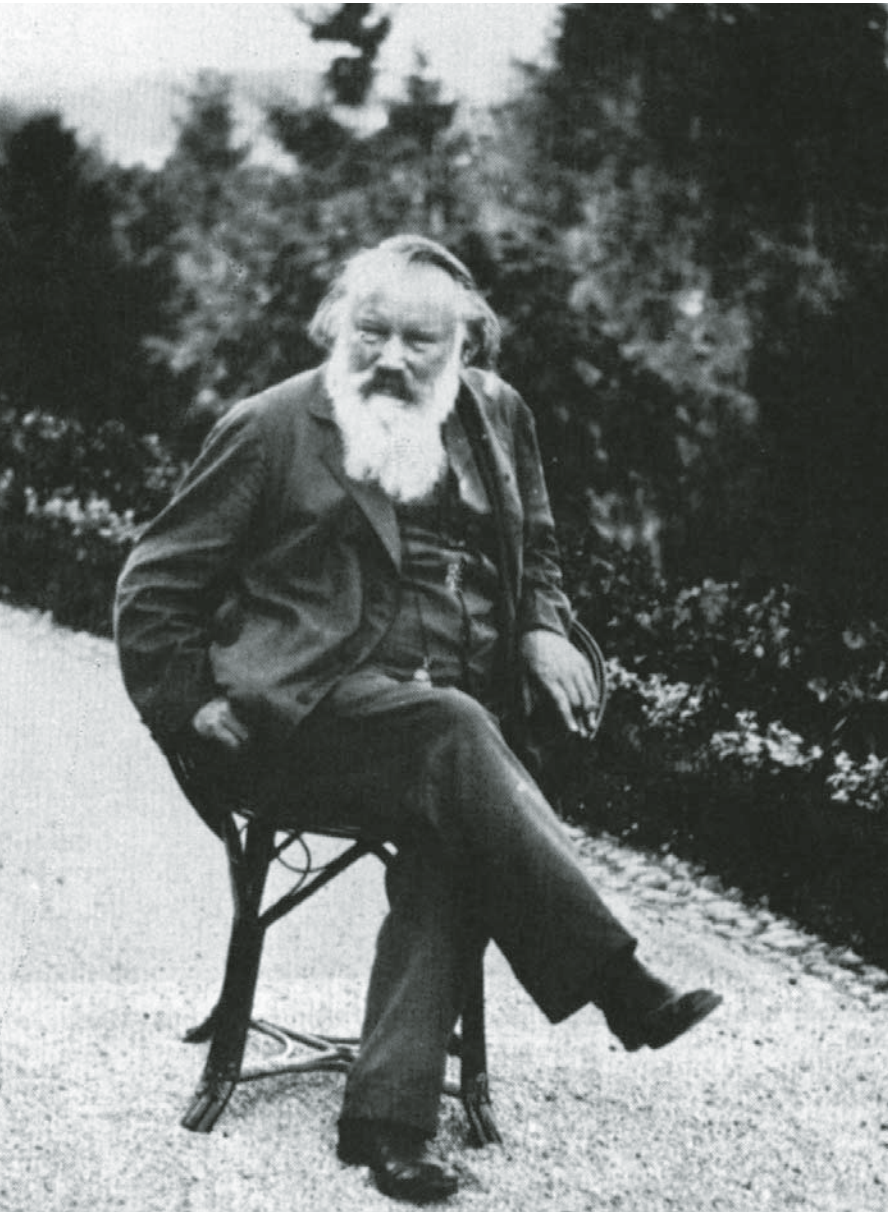
- Allegro moderato
- Andante non troppo
- Allegro con fuoco

pauze

Antonín Dvorák (1841-1904)

Symfonie nr 9 in e, 'Uit de Nieuwe Wereld', opus 95 40'

- Adagio - Allegro molto
- Largo
- Scherzo - Molto vivace
- Allegro con fuoco

Johannes Brahms, Academische Feestouverture, opus 80 (1880)

In maart 1879 verleende de universiteit van Breslau (het huidige Wrocław in Polen) een eredoctoraat aan Johannes Brahms. In de gebruikelijke lofrede die een dergelijke titel vergezelt, lezen we dat Brahms "nu de meest vooraanstaande componist van ernstige muziek in Duitsland is" - een citaat dat Richard Wagner niet bepaald graag las. Wagner wierp zich immers voortdurend op als dé serieuze componist van Duitsland, maar blijkbaar dachten de geleerden in Breslau daar anders over. Als artistiek antwoord op dit eredoctoraat componeerde Brahms in de zomer van 1880 een "Academische Feestouverture". Brahms' relatie met de academische wereld was op z'n zachtst uitgedrukt erg ambigu. Enerzijds was hij een buitengewoon erudiet man, vooral op het vlak van de muziek en de literatuur, met een brede maar ook diepgaande kennis van niet alleen muziek en literatuur uit zijn tijd, maar zeker ook van de eeuwen ervoor. Anderzijds hield Brahms hoegenaamd niet van een theoretische of zelfs maar esthetiserende benadering van het gegeven muziek. Zo had hij geen goed woord over voor het beroemde tractaat van zijn vriend Eduard Hanslick 'Over het Schone in de muziek'. Toch koesterde Brahms de herinneringen aan zijn eigen studententijd aan de universiteit van Göttingen en koesterde - en gebruikte - hij graag zijn nieuwe titel 'Doktor'.

De universiteit had Brahms om een "doctorale symfonie" gevraagd. Brahms' antwoord lijkt op het eerste gehoor meer op een groteske grap; hij omschreef de Academische Feestouverture zelf ironiserend als een "pot-pourri à la Suppé". Brahms rijgt in dit werk studentenliederen aan elkaar, waarvan er een zelfs serieuze kritiek uit op de academische overheden. Bij een meer aandachtige beluistering geeft deze ouverture echter wel haar meer complexe geheimen prijs. Gemeenschappelijke motieven zorgen voor onderliggende verbanden tussen op het eerste gehoor sterk contrasterende thema's, contrapuntische tegenstemmen intensifiëren de ogenschijnlijk eenvoudige liedjes en Brahms herhaalt nooit één studentenlied letterlijk,

maar varieert in orkestratie en harmonisatie. De ouverture sluit triomfantelijk af met het bekende 'Gaudeamus igitur' - Brahms spaarde bewust dit meest bekende studentenlied op tot aan het einde. En toch is het openingsthema van de ouverture feitelijk afgeleid van de derde regel van 'Gaudeamus igitur' - een onderhuids verband tussen begin en slot van dit werk. Brahms' ambigue verhouding tot het academische vertaalt zich uiteindelijk ook op het puur muzikale vlak in dit werk: een verfrissende combinatie van vrolijke liederen met een onderhuids aanwezige, doorwrochte samenhang en structuur.

Henryk Wieniawski: Concerto voor viool en orkest nr 2 in d, opus 22 (1862)

Henryk Wieniawski werd in 1835 in Lublin geboren als zoon van de beroemde pianiste Regina Wieniawski. Reeds op zeer jonge leeftijd kwam zijn groot muzikaal talent, vooral dan als uitvoerend violist, aan de oppervlakte. Vooral zijn leraar Stanislaw Servaczynski zag wel iets in de jonge Henryk - geen kleine aanbeveling, want Servaczynski was zelf nog leraar van Joseph Joachim geweest. Op achtjarige leeftijd auditioneerde Wieniawski aan het Parijse conservatorium, waar hij op nauwelijks vijf jaar tijd alle mogelijke graden en diploma's bij elkaar sprokkelde. De successen stapelden zich bij Wieniawski op uiterst jonge leeftijd verder op: een eerste publiek concert in 1848 in Parijs samen met zijn broer, de pianist Jozef Wieniawski, werd gevolgd door een reeks triomfantelijke concerten in Sint-Petersburg en de lof van niemand minder dan de eminente violist Vieuxtemps, die op dat moment in Rusland actief was als privé-violist van de tsaar. Wieniawski keerde na zijn Russisch avontuur terug naar Polen maar voelde al snel de noodzaak zich nog verder in de muziekstudie te verdiepen en trok opnieuw richting het Parijse conservatorium. Van 1851 tot 1853 trok hij samen met zijn broer Rusland door, concert na concert spelend waarbij hij voor zichzelf een ijzersterke reputatie opbouwde. Tijdens die periode schreef hij zijn Eerste

Vioolconcerto. Zijn carrière volgde dan verder de typische weg van de negentiende-eeuwse rondreizende virtuozen met succesrijke concerten in het Gewandhaus in Leipzig, samen met Anton Rubinstein in Parijs en in Londen, waar hij met Isabella Hampton trouwde, de nicht van de Ierse componist en pianist George Osborne. Op uitnodiging van Rubinstein keerde hij in 1860 terug naar Rusland, waar hij de volgende twaalf jaar zou blijven in een waaier van activiteiten. Zo werd Wieniawski benoemd tot solo-violist bij de tsaar, werd hij aanvoerder van het opera-orkest en professor viool aan het door Rubinstein opgerichte conservatorium. Wieniawski schreef zijn Tweede Vioolconcerto in d, opus 22 in 1862 in Rusland - de eerste uitvoering vond plaats onder leiding van Anton Rubinstein in Sint-Petersburg op 27 november van dat jaar. Later in zijn leven hervatte Wieniawski het uitputtende leven van rondreizend solist, zelfs met inbegrip van een uitgebreide tournee doorheen Noord-Amerika. In 1875 keerde hij naar Europa terug om de post van leraar viool aan het befaamde Brusselse conservatorium op te nemen, in opvolging van Vieuxtemps. Ondanks een snel slechter wordende gezondheid bracht Wieniawski ook de laatste jaren van zijn leven al rondreizend door, met een intensiteit die hem uiteindelijk fataal zou worden.

De invloed van Wieniawski op de vorming van de befaamde 'Russische vioolschool' was uitzonderlijk groot. In zijn eigen lesgeven combineerde hij tradities uit zijn geboorteland met wat hij in Parijs had geleerd, en vooral in Rusland leidde hij talloze schitterende violisten op. De typisch Russische lage grip op de strijkstok was wellicht een innovatie van zijn hand en zijn uiterst snelle staccato-techniek kende ook veel navolging. Als componist deed hij veel meer dan werken schrijven waarin zijn eigen briljante techniek tot uiting kon komen. Zo is het Tweede Vioolconcerto een substantieel werk, waarin de ruim aanwezige virtuositeit zelden of nooit een leven op zich gaat leiden. Opmerkelijk is dat Wieniawski het orkest méér laat zijn dan loutere begeleiding voor zijn eigen spel - hij toont zich in dit werk perfect in staat orkest en solist met elkaar te laten dialogeren op een boeiende en variërende wijze.

Antonín Dvořák, Symfonie nr 9 in e, opus 95 (1893)

Dvořáks negende en laatste symfonie behoort tot het domein van de muzikale legendes. Weinig orkestwerken uit de negentiende eeuw hebben een dergelijke mythische status gekregen als dit stuk, dat de Tsjech Dvořák in 1893 in Amerika componeerde. Dvořáks aanstelling in 1891 tot professor compositie en artistiek directeur van het National Conservatory of Music in 1891 had hij boven alles te danken aan zijn internationale reputatie als een nationalistische componist, als iemand wiens muzikale taal diep verankerd was in de volksmuziek van zijn geboorteland Bohemen. Dit conservatorium was een prestigieuze instelling, onder leiding van Jeannette M. Thurber, een vrouw die de hoop koesterde een eigen nationale Amerikaanse manier van componeren in het leven te kunnen roepen. Dvořák zou van september 1892 tot april 1895 aan dit conservatorium lesgeven, en hij was zich terdege bewust van de grote verwachtingen die samenhangen met zijn aanstelling: "De Amerikanen verwachten grootse zaken van me. Boven alles word ik verondersteld hen de weg te wijzen naar het beloofde land, het land van een nieuwe, en deze keer autonome kunst. Kortom: ik word verondersteld een soort van nationale Amerikaanse muziek uit de grond te stampen. Er is geen twijfel mogelijk dat dit een immense opdracht voor me is, maar ik hoop dat ik er met de hulp van God ook effectief in kan slagen". Dvořáks eerste zet was een grondige studie van de muziek van Amerikaanse zwarten en de Noordamerikaanse Indianen. Tijdens deze studies geraakte hij ervan overtuigd dat hun uiterst expressieve volksmuziek "de enige mogelijke oprechte fundering dient te vormen van een ernstige en originele school van compositie in de Verenigde Staten". Dvořák koesterde vooral grote belangstelling voor typisch Indiaanse muzikale elementen zoals een pentatonische toonladder, een verlaagde zevende trap in de toonladder, uitvoerig gebruik van syncopen (over de maatdelen heen met elkaar verbonden noten), ostinaat herhaalde ritmische patronen, een harmonische taal die steeds weer naar de mineurtonaliteit afglijdt en het vele gebruik van

dit is muziek van een volkomen onwezenlijke intensiteit en droefenis. In het scherzo lijkt Bohemen net even dichtbij als de dans van de Indianen uit Hiawatha, volgens de componist zelf nochtans de inspiratie voor dit deel. In de finale tenslotte vindt een memorabel gevecht plaats tussen de openingsmars in de kopers (in mi-klein) en een robuust, zelfverzekerd thema in sol-groot. Het conflict wordt dusdanig op de spits gedreven dat er een buitengewoon lange coda nodig is om tot een - weliswaar twijfelende - oplossing te komen.

Wroclaw State Philharmonic Orchestra 'Witold Lutoslawski'

Het Wroclaw State Philharmonic Orchestra 'Witold Lutoslawski' werd opgericht in 1954 door Adam Kopycinski en Radomir Reszke. De eerste directeurs waren tevens de eerste dirigenten: Jozef Karol Lasocki (1954-1958), Adam Kopycinski (1958-1961), Radomir Reszke (1961-1963), Wlodzimierz Ormicki (1963-1965), Andrzej Markowski (1965-1968), Tadeusz Strugala (1968-1980) en Marek Pijarowski (1980-2001). Het repertoire van het orkest reikt van barokmuziek tot hedendaagse werken en van beperkte kamerorkestbezettingen tot het uitgebreide laat-romantische orkestapparaat. Het orkest geeft met grote regelmaat over de hele wereld concerten en voert per seizoen ongeveer honderd twintig verschillende programma's uit. Op festivals als Bratislava Cantans, Herfst van Warschau, Janáček Maj in Tsjechië en het Rheingau Musik Festival is het orkest regelmatig te gast. Vorig jaar ging het orkest voor het eerst op tournee in de Verenigde Staten om er aan het Amerikaanse publiek muziek van Slavische componisten voor te stellen. Daarbij deed het orkest prestigieuze concertzalen aan als de Alice Tully Hall in het Lincoln Center in New York en het Kimmel Center in Philadelphia. De Wroclaw Philharmonic heeft met vooraanstaande solisten samengewerkt als Martha Argerich, Midori, Juan Diego Florez, Peter Jablonski, David Oistrakh, Alexander Rudin, Grigory Sokolov en Krystian Zimerman.

Daniel Raiskin

Daniel Raiskin, geboren in Sint-Petersburg, begon op zesjarige leeftijd met vioollessen. Later schakelde hij over naar altviool. Hij studeerde onder meer bij Oleg Balabin aan het conservatorium van Leningrad en perfectioneerde zich bij Kim Kashkashian in Freiburg. Raiskin heeft een brede interesse voor zowel het gevestigde als onbekend en hedendaags repertoire. Hij speelde onder meer premières van Kancheli's 'Vom Winde beweint' en het altvioolconcerto van Conrad Beck. Daarnaast studeerde hij orkestdirectie bij Lev Savich en Mariss Jansons in St-Petersburg en volgde talrijke masterclasses bij onder anderen Neeme Järvi, Jorma Panula en Milan Horvat. Sinds 2003 is Daniel Raiskin eerste gastdirigent van de Wroclaw State Philharmonic. Hij is tevens chefdirigent van het Staatsorchester Rheinische Philharmonie en eerste gastdirigent van het Filharmonisch Orkest Yekaterinburg, de derde grootste stad van Rusland. Doorheen de voorbije jaren dirigeerde Raiskin onder meer het Orchestre National de Lille, Mozarteumorchester Salzburg, St. Peterburg Filharmonie, Jenaer Philharmonie, Stuttgarter Kammerorchester, Kamermorkest Tallinn, ea.

Benjamin Schmid

De Oostenrijkse violist Benjamin Schmid studeerde in Salzburg, in Wenen en aan het Curtis Institute in Philadelphia. Hij won

verschillende wedstrijden, waaronder de Carl Flesch Wedstrijd in Londen in 1992. Schmid's repertoire is veelzijdig en concentreert zich naast de gangbare canon voor viool en orkest opvallend op werken die in Wenen ontstaan zijn, van componisten als Mozart, Beethoven, Schubert, Berg, Goldmark, Korngold, Kreisler en Muthspiel. Met pianisten Alfredo Perl en Ariane Häring wijdt hij zich ook aan de rijke literatuur voor viool en piano. Zo voerde Schmid met Alfredo Perl alle vioolsonates van Beethoven uit in de Wigmore Hall in Londen. Dit seizoen heeft Schmid engagements met vooraanstaande orkesten als het Concertgebouworkest Amsterdam, Radio Symphonie Orchester Wien, Tsjechische Filharmonie en het SWR Symphonie Orchester. Met de klarinettiste Sabine Meyer, de cellist Clemens Hagen en pianiste Ariane Häring staan een aantal kamermuziekconcerten op stapel. Naast vier opnamen met muziek van Bach, heeft Schmid ook de vioolconcerti van Brahms, Mozart, Goldmark, Bruch en Britten, Vivaldi's Vier Jaargetijden, de solosonates van Ysaÿe, de sonates van Mozart en Beethoven en een cd met de titel 'Pièces de Concert' opgenomen, allemaal verschenen bij het label Oehms Classics. Verschillende cd's werden met de Deutscher Schallplattenpreis, Gramophone Award en andere prijzen van de internationale muziekers bekroond. Naast zijn drukke concertkalender geeft Schmid ook les aan het Mozarteum in Salzburg. Benjamin Schmid bespeelt een Stradivarius uit 1731, hem ter beschikking gesteld door de Donald-Kahn-Stiftung.

www.desingel.be

ABONNEMENTEN

TICKETS

tickets | hoofdingang

Desguinlei 25 . B-2018 Antwerpen

www.desingel.be . tickets@desingel.be

T +32 (0)3 248 28 28 . F +32 (0)3 248 28 00

openingsuren: ma-vr 10-19 uur . za 16-19 uur

administratie v.z.w

Jan Van Rijswijcklaan 155 . B-2018 Antwerpen

T +32 (0)3 244 19 20 . F +32 (0)3 244 19 59

info@desingel.be

deSingel is een kunstinstelling van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van

